

1526 TARİHLİ TAHRİR DEFTERİNE GÖRE ANTAKYA VE ÇEVRESİNDEKİ TÜRKÇE YER ADLARI HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME*

Yrd. Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ

Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Özet

Bu çalışmada 1526 tarihli Tapu-Tahrir defterindeki kayıtlar dikkate alınarak Antakya ve çevresindeki Türkçe yer adları ele alınmıştır. Bölgede 288 köy ve 438 mezraa olmak üzere toplam 726 yerleşim yeri mevcuttur. Ancak, 16 köy ve 38 mezraa çift isimli olup, bunları da ilave ettiğimizde toplam 780 yer ismi tespit edilmiştir. Bunların 153'ü Türkçe kökenlidir. Bu Türkçe kökenli yer adları 7 ayrı kategoride değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Antakya, Altınözü, Kuseyr, Şuğur, Cebel-i Akra, Süveyde.*

TURKISH NAMES OF THE PLACES IN ANTAKYA AND ITS SURROUNDINGS ACCORDING TO TAPU-TAHRİR REGISTER BOOK DATED 1526.

Abstract

Turkish names of the places in Antakya and its surroundings were investigated based on the Tapu-Tahrir Registration Book dated in 1526. The investigated area consisted of 726 living places with 288 villages and 438 small villages (mezra). However, some of the places had double names. With the addition of double named 16 villages and 38 small villages, there were 780 names for the places. Among the 780 names, 153 of were Turkish origin. Turkish

Key Words: *Antakya, Altınözü, Kuseyr, Şuğur, Cebel-i Akra, Süveyde.*

* Bu çalışma, 11-12 Nisan 2008 tarihinde düzenlenen VI. Hatay ve Tarih Sempozyumu'na sunulan bildirinin yeniden gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

Yer adları, bölgelerin tabii yapısından, iklim şartlarından, bitki örtüsü ve üzerinde yaşayan canlılardan, ekonomik ve kültürel ürünlerden etkilenmekte ve bu etki altında yerler adlandırılarak, üzerinde yaşayanlar ile çevre bir bütünlük kazanmaktadır. Dolayısıyla bir milletin yerleşme tarihi bakımından önemli belgelerden biridir.

Özel adlar ve özellikle kişi adlarını inceleyen bilim dalı *onomastik*, bu bilimin yer adları ile uğraşan alt kolu ise *toponimi*'dir (Yediyıldız, 1984: s. 25). Ülkemizde 1920'lerden itibaren toponimi çalışmalarına başlanmış ve bu alanda birçok araştırma yapılmıştır. Ancak, bu araştırmalarda daha çok modern yer adları kılavuzları esas alındığından günümüz yer adlarının tarihi kökenleri üzerinde pek durulmamıştır. Hâlbuki arşivlerimizde bulunan Tapu-Tahrir defterleri ve Şer'iyeye Sicilleri'nde Türkiye'deki yer adları konusunda çok zengin bilgiler elde etmek mümkündür. *Tapu-Tahrir defterleri* Türkiye yer adları araştırmalarında son derece kapsamlı kaynaklardır. Bu defterlerde şehir ve köy yerleşim yerlerinin isimleri ile insan ve ekonomik kaynakları hakkında ayrıntılı istatistikî bilgiler bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, Antakya ve çevresi zengin bir geçmişe sahip olup, tarihi süreç içerisinde pek çok medeniyet ve kültüre merkezlik etmiştir. M.Ö. 300'lerde I. Seleukus tarafından kurulan şehir, zaman içinde Sasani hükümdarı I. Hüsrev tarafından tahrip edilmiş ve Roma imparatoru Justinianus tarafından daha küçük ölçekte yeniden kurulmuştur. Sık sık savaşlara sahne olan şehir, M.S. 638'de İslam hâkimiyetine, 968'de Bizans'ın, 1084'te Selçuklular'ın, 1098 yılında Haçlıların idaresinde bulunmuştur. 1268'de ise Memlûklar şehre hâkim olmuştur (Sahillioğlu, 1991: s.228-232; Tekin, 2000: s.1-10). Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi ile 1516'da Osmanlı hâkimiyetine geçtikten sonra da şehir idari olarak Halep eyaletine bağlı bir sancak statüsü ile yönetilmiştir.

Bölgede XVI. yüzyılda yapılan tahrirlere göre Antakya kazası; *Antakya, Suveyde, Altınözü, Kuseyr, Şuğur ve Cebel-i Akra* nahiyelerinden oluşmaktadır (Çakar, 2003: s. 51-55).

Bölgesel bir nitelik taşıyan bu çalışmamızda, Anadolu'nun güneyinde yer alan Halep eyaletine bağlı Antakya kazası ve bağlı nahiyelerin yer adları ele alınacaktır. İncelememizin kaynağı 1526 tarih ve 1040 no'lu *Tapu-Tahrir* defteridir. Defter Başbakanlık Osmanlı Arşivinde olup, toplam 1058 sayfadan ibarettir. Antakya kazası ve bağlı nahiyeler 74-273. sayfalar arasında yer almaktadır. Defterin 74-107 sayfalarında Antakiye Nahiyesi; 108-136 sayfalarda Altınözü Nahiyesi; 137-190 sayfalarda Kuseyr Nahiyesi; 191-228 sayfa-

*1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme*

larda Cebel-i Akra Nahiyesi ve 260-273 sayfalarında da Suveyde Nahiyesi kayıtları mevcuttur.

Bu defterde kayıtlı yerleşme birimlerinin (köy, mezraa) kökenleri üzerinde durulmuş, ayrıca kıyaslamalar yapılabilmesi için 1526 yılındaki Antakya ve çevresi yer adları listesinin ek olarak verilmesi uygun görülmüştür.

ANTAKYA VE ÇEVRESİ YERLEŞİM ALANLARI

1526 tarihinde Antakya ve çevresinde tahrir kayıtlarına yansıyan yerleşim birimlerinin toplam sayısı 726'dır. Bu toplamın 288'i köy, 438'i mezraadır. Mezraalar genellikle geçici ya da mevsimlik yerleşim birimleridir. Bu arada, 16 köy ve 38 mezraa çift isimli olup, bunları da ilave ettiğimizde toplam 780 yer ismi değerlendirmemizde esas alınacaktır (Tablo 1).

Tablo 1: *Antakya ve Çevresi Yerleşim Yeri Sayısı (1526)¹*

No	Nahiye	Köy Sayısı	Mezraa Sayısı	Toplam
1	Antakiye	27	85	112
2	Altınözü	55	42	97
3	Kuseyr	88	103	191
4	Şuğur	55	63	118
5	Cebel-i Akra	52	92	144
6	Suveyde	11	53	64
Genel Toplam		288	438	726

Antakya ve Çevresindeki Yer Adlarının Kökenleri

Antakya ve çevresi yer adları köken olarak Türkçe, Arapça, Farsça ve Rumcadır. Hakkında değerlendirme yapacağımız adlar Türkçe kökenli adlar olacaktır. Tespitlerimize göre 780 yer adının 153'ü Türkçe kökenlidir². Bunların toplam içerisindeki oranı % 20'ye tekabül etmektedir. Ancak bazı Türkçe kökenli kelimeler ile özellikle Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin yan yana getirilerek birleşik yer adlarının da oluşturulduğunu ve bunların bu oranın dışında tutulduğunu belirtmemiz gerekir. Ayrıca, az sayıda muhtemelen Rumca kökenli ancak Türkçe fonetiğe göre kaydedilmiş yer adlarına da tesadüf edilmektedir.

¹ Başbakanlık Arşivi, **Tapu-Tahrir Defteri, No:1040, (=BA, TD, 1040) s.85/a-273/b.**

² Bazı bileşik yer isimlerinden birinin Türkçe olması dolayısıyla o isim Türkçe olarak kabul edilmiştir: Aniye Beg Depesi, Büyük Burç, Çağiriye-i Küçük isimlerinde olduğu gibi. Ayrıca birkaç kategoriye dâhil edilebilecek yer isimleri sadece bir kategoride gösterilmiştir: Ağca Ören, Ağca Pınar gibi.

ANTAKYA VE ÇEVRESİNDEKİ TÜRKÇE KÖKENLİ YER ADLARI KATEGORİLERİ

Antakya ve çevresi Türkçe kökenli yer adlarını yedi ayrı kategori halinde gruplamamız mümkündür³. Bu yedi kategorideki yer adlarının % 82'sini çevre ile ilgili adlar oluşturmaktadır. Diğer altı kategorideki adların oranı ise % 18'dir. Aşağıda verilen tablo böyle bir tasnifi yansıtmaktadır.

Tablo 2: Antakya ve Çevresindeki Türkçe kökenli Yer Adlarının Kategorik Dağılımı

No	Yer Adı Kategorileri	Adet	%
1	Çevre ile ilgili olanlar	125	82
2	Eşya isminden kaynaklananlar	7	5
3	Boy ve Oymak adlarına dayananlar	4	3
4	Meslek adları ile adlandırılanlar	4	3
5	Şahıs adından gelen isimler	3	2
6	Hayvan adlarına dayananlar	3	2
7	Diğer	7	5
Toplam		156	100

Tabloda görüldüğü üzere, Antakya ve çevresindeki Türkçe kökenli yer adlarının büyük bir bölümü çevre ile ilgilidir. Bunun yanında yer isimleri büyük oranda çevrenin tabii ve fiziki şartlarına uygundur. Bu da bölgede yaşayan Türklerin çevreyle iç içe yaşadıklarını, dolayısıyla çevreyi iyi gözlemlediklerini göstermektedir. Her bir kategorideki yer adları aşağıda ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Çevre ile İlgili Adlar

Kültür çevrelerinden uzakta bir tabiatla karşılaşan insanlar bu yeni tabii çevrenin etkisi altında kalırlar. Onu tanımak ve tanımlamak için yeni çevrenin fizikî şartlarına uygun yer isimleri seçerler ki bu durum Anadolu için de geçerlidir. Türkiye'deki yerleşme yerleri ve mevkiler isimlerini genellikle tabii unsurlardan almışlardır. Bu unsurlar arasında özellikle topoğrafik özellikler başta gelmektedir. Dağ kenarlarında, akarsuların yukarı mecralarında, küçük tepeler üzerinde, yamaçlarda, yaylalarda, taraçalarda, bellerde, burunlarda yerleşmiş köyler arasında, bulunduğu mevkinin topoğrafik adını alanlar çoktur (Karaboran, 1984: s.108).

Antakya ve civarında toplam 125 adet çevre ile ilgili ad bulunmaktadır. Bunları coğrafi özellikleri yansıtan adlar, iklime dayalı adlar, maden ve taş adları, renklerle ilgili adlar olarak tasnif edebiliriz.

³ Mevcut yer adları dikkate alınarak bu kategoriler oluşturulmuştur. Ancak, yer adları ile ilgili yapılan çalışmalardan da faydalanılmıştır. Bkz. Açikel: 2003, s.181-202.

**1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme**

a. Coğrafi özellikleri yansıtan adlar: Yeryüzü şekilleri ve su kaynaklarının tasvirlerini belirten yer adları bu grupta ele alınmıştır. Bu grup için tespit edilen toplam 82 adet yer adı aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 3: Coğrafya İle İlgili Adlar⁴

No	Yer Adı	Nahiyesi	No	Yer Adı	Nahiyesi
1	Adaca	Antakya	42	Kaya Pınar	Cebel-i Akra
2	Ağcâ Ören	Cebel-i Akra	43	Kayacık	Kuseyr
3	Ağca Pınâr	Suveyde	44	Kestel	Antakya
4	Aniye Beg Depesi	Antakya	45	Kırk Bercek	Cebel-i Akra
5	Aniye Kendi	Kuseyr	46	Kışlâk	Cebel-i Akra
6	Bacaku	Antakya	47	Kışlâk	Kuseyr
7	Bâğ Beli	Cebel-i Akra	48	Kızılca	Altınözü
8	Bâldırı İnce	Suveyde	49	Kızılca Burc	Kuseyr
9	Budâk Burcu	Altınözü	50	Kızılca Ören	Cebel-i Akra
10	Bulut	Cebel-i Akra	51	Kocacık	Kuseyr
11	Büyük Burc	Altınözü	52	Koz Pınâr	Cebel-i Akra
12	Büyük Çağiri	Antakya	53	Kuruca Ovacık	Cebel-i Akra
13	Çağiriye-i Küçük	Antakya	54	Cebel-i Akra	Cebel-i Akra
14	Cııldak	Altınözü	55	Kuyucâk-ı diğer	Antakya
15	Çorâk	Cebel-i Akra	56	Küçük Sağriye	Altınözü
16	Depedürün	Şuşur	57	Kürnek	Antakya
17	Derbend	Şuşur	58	Küşne Çukuru	Cebel-i Akra
18	Derecik	Suveyde	59	Mağâra	Suveyde
19	Estahyol	Kuseyr	60	Mağâracık	Suveyde
20	Gökçe Göz	Altınözü	61	Mağâracık	Altınözü
21	Gökçe Pınâr	Cebel-i Akra	62	Mağâracık	Kuseyr
22	Göl Ovacık	Cebel-i Akra	63	Mağâracık	Kuseyr
23	Gözenek	Cebel-i Akra	64	Örme Depe	Cebel-i Akra
24	Gözlüce	Cebel-i Akra	65	Pınârî	Altınözü
25	Gözüne	Cebel-i Akra	66	Sâyluca	Antakya
26	Gözyek	Suveyde	67	Sitmâ Pınârı	Suveyde
27	Gün Öreni	Cebel-i Akra	68	Sögüd Ovâsı	Cebel-i Akra
28	Güzel Burc	Antakya	69	Şerafeddin Ovâcığı	Cebel-i Akra
29	Hâncuğiz	Antakya	70	Tırnâklû	Cebel-i Akra
30	Ilca	Altınözü	71	Toprâkhisâr	Kuseyr
31	Ilca Pınâr	Altınözü	72	Toprâkiye	Suveyde
32	İkiz Oluk	Cebel-i Akra	73	Tulum Burcu	Altınözü
33	İmân Ören	Cebel-i Akra	74	Tuzlî	Cebel-i Akra
34	Kabâcık	Kuseyr	75	Ulûcâk	Cebel-i Akra
35	Kabucâk	Antakya	76	Ulûcâk	Cebel-i Akra
36	Kala' Dûrân	Cebel-i Akra	77	Üç Ağızlû	Cebel-i Akra
37	Kaplûca	Altınözü	78	Yârim depe	Antakya
38	Kara Koz	Cebel-i Akra	79	Yâyılâcık	Cebel-i Akra
39	Karaca Çay	Cebel-i Akra	80	Yenice Kend	Altınözü
40	Karâca Ören	Antakya	81	Yoğun Oluk	Suveyde
41	Karaçây	Antakya	82	Karsu	Altınözü

⁴ BA, TD, 1040, s.87/a-273/a.

b. Bitkisel tasvire dayalı adlar

İsimlerini tabii bitki çeşitlerinden alan yer ve mevki adlarına oldukça çok rastlanmaktadır. Ağaç, meyve, sebze, tahıl, çiçek ve bitki yapısını oluşturan bölgelere dayanan yer adları bu gruba girmektedir. Antakya ve çevresinde bu grup için 21 adet ad tespit edilmiştir.

Tablo 4: Bitkilerden Kaynaklanan Yer Adları⁵

No	Yer Adı	Nahiyesi	No	Yer Adı	Nahiyesi
1	Arpalu	Antakya	12	Kaba-Harnub	Antakya
2	Arpalu	Şuğur	13	Karâca Dut	Antakya
3	Arpalu	Cebel-i Akra	14	Kınamık	Altınözü
4	Bağçecik	Antakya	15	Koz Örân	Cebel-i Akra
5	Çınarcık	Cebel-i Akra	16	Kozçı	Antakya
6	Çınarluca	Cebel-i Akra	17	Kozluca	Altınözü
7	Düz-ağaç	Cebel-i Akra	18	Nârluca	Altınözü
8	Düz-ağaç	Cebel-i Akra	19	Tut Cünmez	Antakya
9	Fındıkiye	Suveyde	20	Üç Çınâr	Cebel-i Akra
10	Gebe-Çınar	Antakya	21	Zeytûn Beli	Antakya
11	İncürlü	Altınözü			

Bunlardan Arpalu adı tahıl; Bağçecik adı bahçe; Çınarcık, Çınarluca, Düz-Ağaç, İncürlü, Karaca Dut, Nârluca gibi adlar ise ağaç isimlerinden kaynaklanmaktadır.

c. İklimi tasvire dayalı adlar: İklim ile ilgili sadece 1 adet yer adı (Karlık) tespit edilmiştir⁶.

d. Maden ve taşlarla ilgili adlar: Kayalık ve taşlık arazilerle, bakır ve demir gibi madenlerin mevcut olduğu topraklar üzerinde veya yakınlarında kurulan yerleşim yerleri bu fizikî şartlar dikkate alınarak adlandırılmışlardır. Bu alt grupta Antakya ve çevresinde toplam 9 adet yer adı olup bunlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5: Maden ve Taşlarla İlgili Adlar⁷

No	Yer Adı	Nahiyesi	No	Yer Adı	Nahiyesi
1	Bağır Kayâ	Cebel-i Akra	6	Sâruca-Kayâ	Cebel-i Akra
2	Bakar-Kayâ	Altınözü	7	Suprin-Tâş	Antakya
3	Cerid Kaya	Antakya	8	Timurtaş	Antakya
4	Dükkân Tâş	Cebel-i Akra	9	Yumurcak-Taş	Antakya
5	Sârı-Kayâ	Suveyde			

⁵ BA, TD, 1040, s. 86-a-270-a.

⁶ BA, TD, 1040, s. 102-b, 128-b, 177-b.

⁷ BA, TD, 1040, s. 93-a, 107-a, 235-a-246-b, 268-a.

*1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme*

e. Renkleri tasvir eden adlar: Renk adları ile ilgili yer adlarını, bazı renk adlarının diğer ad öbekleri ile birleşik yer adı oluşturmalarından dolayı, eksiksiz olarak tespit etmek mümkün değildir. Bununla birlikte; Ak, al, ala, boz ve kara renkleri ile oluşturulmuş 12 yer ismi tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Renklerle İlgili Adlar⁸

No	Yer Adı	Nahiyesi	No	Yer Adı	Nahiyesi
1	Ağcurun	Altınözü	7	Boyâlûca	Cebel-i Akra
2	Ağcurun	Kuseyr	8	Boz Öyük	Altınözü
4	Âlâcalar	Cebel-i Akra	9	Karaçurun	Cebel-i Akra
5	Alagöz	Cebel-i Akra	10	Kara-Kavsiye	Kuseyr
3	Ak-Kavur	Antakya	11	Kara-Kütük	Cebel-i Akra
6	Alakendi	Altınözü	12	Karbeyaz	Kuseyr

Eşya İsminden Kaynaklanan Yer Adları

Çeşitli eşyalar da yer ismi olarak kullanılmıştır. Antakya ve çevresinde eşya isminden kaynaklanan 7 adet yer ismi tespit edilmiştir (Tablo 7).

Tablo 7: Eşya ile İlgili Adlar⁹

No	Yer Adı	Nahiyesi	No	Yer Adı	Nahiyesi
1	Bâltacık	Antakya	5	Sapânluca	Cebel-i Akra
2	Fırfıriye	Şuğur	6	Teknecik	Cebel-i Akra
3	Kisacık	Antakya	7	Teknecik	Cebel-i Akra
4	Sâbuniye	Kuseyr			

Boy, Oymak ve Aşiret Adlarından Gelen Yer Adları

Antakya ve çevresinde bu grup için belirlenen adlar tahrir defterlerindeki kayıtlara nazaran dört adettir. Bunlar; Danişmendiye (Altınözü), Kürd Öreni (Antakya), Rumlu (Antakya) ve Zengiye (Altınözü)'dir¹⁰.

Meslek Adlarından Kaynaklanan Yer Adları

Meslek isimleri de bölgede yer adı olarak kullanılmıştır (4 adet). Yer adı olarak kullanılan başlıca meslek isimleri şunlardır: Ağaççı (Kuseyr), Eyerci (Cebel-i Akra), Kurye (Kuseyr) ve Okçular (Altınözü)'dir¹¹.

⁸ BA, TD, 1040, s. 85-b, 108/a-b, 113-a, 176-a, 232-a, 235-b, 251-b.

⁹ BA, TD, 1040, s. 89-a, 103-a, 167-a, 217-a, 236-b, 247-a.

¹⁰ BA, TD, 1040, s. 101-a, 104-a, 115-b.

İnsan Adından Kaynaklanan Yer Adları

1526'da Antakya ve çevresinde toplam 3 ad (% 2) insan adlarına dayanmaktadır. Bunlar; Hıdır (Süveyde), Dursuniye (Antakya) ve Karaca Ahmed (Cebel-i Akra)'dir¹².

Hayvan Adlarını Yansıtan Yer Adları

Hayvanların adları da yer adı olarak kullanılmıştır. Antakya ve çevresinde bu kategoride toplam 3 adet yer adı bulunmaktadır.

Bölgedeki hayvan adlarından kaynaklanan başlıca yer adları: Ayı Ürne, Ayıcık Ürne ve Köpek'dir. Bu üç yer adı da Cebel-i Akra nahiyesinde bulunmaktadır¹³.

Diğer Yer Adları

Türkçe kökenli olmasına rağmen “diğer” kategorisine dâhil ettiğimiz yer adı sayısı 7 adettir. Bunlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8: Diğer Yer Adları¹⁴

No	Yer Adı	Nahiyesi	No	Yer Adı	Nahiyesi
1	Bâbâtorun	Kuseyr	5	Güvençi	Şuğur
2	Bâllık	Antakya	6	Mengili	Antakya
3	Belekçünüz	Altınözü	7	Meşhed Bâh	Cebel-i Akra
4	Bilme	Altınözü			

Tabloda da görüldüğü üzere bu adlar belli bir gruplamaya dâhil edilemeyecek kadar farklılık göstermektedir.

SONUÇ

1526 tarihli tapu-tahrir defterine dayanarak Antakya ve çevresindeki Türkçe yer adları üzerine yapılan bu kısa analizden bazı sonuçlar çıkarmak mümkündür. İlk olarak, Bölgede 288 köy ve 438 mezraa olmak üzere toplam 726 yerleşim yeri tespit edilmiştir. Bunlardan köyler daimi, mezraalar ise geçici ya da mevsimlik yerleşim birimleridir. 16 köy ve 38 mezraa çift isimli olup, bunları da ilave ettiğimizde toplam 780 yer ismi değerlendirmemizde esas alınmıştır.

¹¹ BA, TD, 1040, s. 134-b, 138-a, 176-a, 231-b.

¹² BA, TD, 1040, s. 95-b, 249-a, 264-a.

¹³ BA, TD, 1040, s. 232-b, 252-b.

¹⁴ BA, TD, 1040, s. 89-b, 106-a, 116-a, 144-b, 222-a, 259-a.

*1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme*

İkinci olarak, Antakya ve çevresi yer adları dil bakımından çeşitlilik göstermektedir. Türkçe, Arapça, Farsça ve Rumca adlar yanında kökenini tam olarak belirleyemediğimiz adlar da bulunmaktadır.

Türkçe kökenli adların çevre ile ilgili olanları % 82 gibi yüksek bir oran teşkil etmektedir. Bunlar da genellikle tabii olgulardan hareketle verilmiş tasviri adlardır. Bu da kendi kültür çevrelerinden uzakta yeni bir tabiatla karşılaşan insanların, bu tabiat karşısındaki tavırlarını bize yansıtmaktadır. Türkler Anadolu'ya geldikten sonra, üzerinde yaşamaya başladıkları tabiatı gözlemişler, onu tanımışlar ve onda keşfettiklerini kendi dilleriyle tasvir etmeye çalışmışlardır

Tasviri yer adlarından bir kısmı, Adaca, Gözlüce, Kuruca Ovacık, Mağara, Mağaracık, Örme Depe, Sögüd Ovası, Yarım Depe, Yaylacık gibi yeryüzünün tabii yapısını dile getirmektedir. Bazen Bakır-Kaya, Cerid Kaya, Kayacık, Timurtaş ve Yumurcak-Taş'larla toprağın mahiyeti anlatılmak istenmektedir. Alacalar, Boyaluca, Boz Öyük, Kara Kütük, Sâruca-Kaya ve Sâri-Kaya adlarında olduğu gibi bazen de tabiatın renkleri konuşturulmaktadır.

Bacaklı, Baldırı İnce ve Cııldak gibi adlarda mizahi yönler olduğunu söyleyebiliriz. Ağca Pınar, Karaca Çay ve Karaçay gibi adlar taşıdıkları suyun vafına göre tasvir edilmişlerdir. Nihayet, bir kısım nehir ve çayların da sularının sıcaklığına göre isim aldıkları görülür: Ilıca ve Ilıca Pınar gibi.

KAYNAKLAR

- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Tapu-Tahrir Defteri, No: 1040, s. 74-273.
- Açikel, A., (2003). "Artukabad Kazası Yer Adları (1455-1600)", Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, C.20, S.2, s.181-202.
- Çakar, E., (2003). XVI. Yüzyılda Halep Sancağı (1516-1566), Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları, Elazığ.
- Karaboran, H.H., (1984). "Türkiye'de Mevki Adları Üzerine Bir Araştırma", Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Ankara, s.108.
- Sahillioğlu, H., (1991). "Antakya", TDV İslam Ansiklopedisi, C.3, İstanbul, s.228-232.
- Tekin, M., (2000). Hatay Tarihi, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Yediyıldız, B., (1984). "Türkiye'de Yer Adı Verme Usulleri", Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Ankara, s. 25.

EK - 1: Antakya ve Çevresi Yer Adları (1526)

Antakya Nahiyesi (Köyler)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Aydi	عایدی	15	El-Cerîne	الجرينة
2	Ahmedce	احمدجه	16	Es-Sünbâriye	السنبارية
3	Ak-Kâvur	اک قادور	17	Karaçây (Rumlu)	قريه قاي نجره بکر روملو
4	Arkûd	ارکود	18	Karâkavsiye	قریه قاصیه
5	Bacaklu	باچکلو	19	Kavvâsiye	قورسیه
6	Bağdâdi	باغدادی	20	Kestel	کستلس
7	Basılâ	باسلا	21	Kisacik	کيساجک
8	Berberiyûn	بربريون	22	Küreyşî	کوريشی
9	Cağiriye-i Küçük	چاغیره کوچک	23	Menâkiye	منافیه
10	Dâvudi	داودی	24	Menkûdiye (Mengili)	منکودیه ناهدیگ منگیلی
11	Deyr-i Sâ'dân	دیر سدران	25	Sultâniye	سلطانیه
12	Deyrû'l-Muşâ	دیر لکشا	26	Tellâl	تللال
13	Dursuniye	دورسونیه	27	Yârım depe	باریم صبه
14	Dûveyrî	دویری			

Antakya Nahiyesi (Mezraalar)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Akliye	اکلییه	44	Herânî	هرانی
2	'Amûd (Suprin-Tâş)	عامود (المدف صبرک طاش)	45	Herâzî	هرازی
3	'Ayn-ı Buğra ('Ayne'l-Berke)	عين بود ناهیه بصرک	46	Hicâzi	حیازی
4	Adaca	ادجه	47	Hurî	حوری
5	Aftû	افتو	48	İsmailiye	اسماعیلیه
6	Aniye Beg Depesi	انیه بکر دپه	49	Kabâ harnub	قاب و توب
7	Arpalu	ارپالو	50	Karâca Dut	قاراجا دوت
8	Arz-ı Kenise	ارز کینسه	51	Karâca Ören	قاراجا اوره
9	Aynel-Harâb ('Ayn-ı Harâb)	انیه و زب لکوش حیرسه و زب	52	Kârlık	قارلق
10	Bâbü'l-Cinân	باب الجنان	53	Karye	قاریه
11	Bâğcecik	باغچیک	54	Kebire Kûr	کبیره کور
12	Bâllık	باللق	55	Kelefcik	کلیفچیک
13	Bâltacık	بالتاچیک	56	Kinâberiyeye	کینابریه
14	Beric	بریک	57	Kozçı	قوزچی
15	Beric	بریکجو	58	Kuyucâk	قویوجاق
16	Bersiberin	برسبرین	59	Kuyucâk-ı diğere	قویوجاق دیگیر
17	Beyre Kabiri	بیره کابیری	60	Kürd Öreni	کورده اوره
18	Burc-ı Şâhî	برج شاه	61	Mansurî	منصوریه

**1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme**

19	Büyük Çağiri	بؤوک چاگیر	62	Melendherni	ملندهرنی
20	Cebelü'l-Ebyaz	جبل اللبیب	63	Merba'	مربا'
21	Cerid Kaya	چرید قبا	64	Meydâncık	میدانچک
22	Cûbyâ	جوبیا	65	Mışra'biye	میشرا بی
23	Çehâlî	چہالی	66	Nehr-i Hinnâ	نہرنا
24	Çergiran	چورگیران	67	Saferi	سافر
25	Çevğaniye	چوغانی	68	Sarâyıcık	سرایچک
26	Deyr-i Cedid	دیر جدید	69	Sâyluca	سایلوچ
27	Deyr-i Nebât	دیر نہات	70	Sebterûs	سبتروس
28	Deyr-i Şâyâ	دیر شایا	71	Sınâtiye	سناطیہ
29	Deyr-i Za'ter	دیر زاعر	72	Sûsiye	سوسیہ
30	Deyrül- Mülk (Güzel Burc)	دیر الملکینہ و بکر کوزلہ	73	Tâhunhâ	طاہوننا
31	Deyviye	دویویہ	74	Tarbâz	ترباز
32	El-°Alkiye	العلکیہ	75	Tellâle	تلالہ
33	El-Bâbiye	البابہ	76	Tell-i Cebrayil	تیل جبرائیل
34	El-Celiye	الچلیہ	77	Tell-i Kürk	تیل کورک
35	El-Müstevî	المستوی	78	Tell-i Süleyman	تیل سلیمان
36	Eşrefiye	اشرفیہ	79	Terğuriye	ترغوریہ
37	Et-Tarâşiye	التارشیہ	80	Timurtaş	تیمور طاش
38	Gebe Çınâr	گہ چنار	81	Turunciye El-Garbiye	تورنجیہ الغربیہ
39	Gözenek	گوزنک	82	Tut Cünmez	توت چنمز
40	Hâlisiye	حالیہ	83	Yumurcak Taş	یورچاک تاش
41	Hamduniye	ہمدونیہ	84	Zeytûn Beli	زیتون بال
42	Hamruniye	ہمرونیہ	85	Zu'aybû	زویب
43	Hâncuğız	حانچوغز			

Altınözü Nahiyesi (Köyler)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	Ağcurun	اچقورون	29	Hafsiye	ہافسیہ
2	Alakendi	الاکندی	30	Hâlisiye	حالیہ
3	Arahiyâ	ارحیا	31	Hâruniye	ہارونیہ
4	Arnetyâ	ارنتیا	32	Hevâbız	ہوہب
5	Asiye	اسیہ	33	İlca	ایلچا
6	Astafânî	استفانہ	34	İncirlü	ینچرلو
7	Bâbitra	بابترہ	35	Kabâb	قاباب
8	Bakar Kayâ	بوتقا	36	Karâmîd	قورامید
9	Basbâ'â	باسبعا	37	Karsabellü El-Müslim	قربسابلو المسلم
10	Bâsilikâ	باسلیکا	38	Kârsu	قارسو
11	Beditâ	بدیتا	39	Kınamık	قنمیک
12	Bitrîn	بیترین	40	Kozluca	قوزلوچا

Ahmet Gündüz

13	Yenice Kend	يڤنيك كند	41	Küçük Sağıriye	كوكوك ساقريه
14	Bohşin	بوخشين	42	Ma'sukiye	مافسكويه
15	Boz Öyük	بوذ اوچوك	43	Mağâracık	مافاراجيك
16	Budâk Burcu	بوداك بورجى	44	Mezraa-i Beselnis	مزراا ايسلس
17	Burc-ı Beridi	بورج ايسلس	45	Miryâs	ميرياس
18	Büyük Burc (Beselnis)	بوكوك بورج ايسلس	46	Nârluca	نارلوكوك
19	Cııldak	سايلاك	47	Sabâha	ساباهه
20	Cinidu	سينيده	48	Sağıriye	ساقريه
21	Danişmendiye	دانيشمنديه	49	Tayyibe	طاييبه
22	Dîmosâ	ديموسا	50	Tell-i Habeş	تيل ايسلس
23	Diyânâ	دييانا	51	Telil-i'ş-Şarkî	تيل ايسلس
24	El-'Abiyeye	العبيه	52	Terliyân	تيرليان
25	Ermencelû	ارمنچالو	53	Tulum Burcu	تولوم بورجى
26	Feliş	فليس	54	Velidiye	ويليديه
27	Ferzele	فرزله	55	Zengiye	زنگيه
28	Gökçe Göz	گوكچه گوز			

Altınözü Nahiyesi (Mezraalar)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Anâr	انار	22	Heşâbî	هشابي
2	'Ayniye	اينييه	23	Hûniye	هونييه
3	Bâbliş	بابليش	24	Hûveyz	هوييز
4	Basilkâ	باسلكا	25	Kâhşiye	كاهشييه
5	Beksâ	بئكسا	26	Kaplûca	كابلوكا
6	Belekçünüz	بئلكچونوز	27	Kızılca (Ilıca Pınâr)	كيزلكا (الیکا پینار)
7	Beridî	بريدي	28	Ma'râtâ	ماراتا
8	Berirme	بريرمه	29	Mansuri	مانسوري
9	Bermehbû	برمهوبو	30	Mender	مندير
10	Bermeşân	برمشان	31	Mestcide	مستجيد
11	Bersâbâ	برسابا	32	Mir'âtde	ميرعاده
12	Betirben	بئتيربن	33	Nâsriye (Okçulâr)	ناسريه (اوچولار)
13	Bilme	بئلمه	34	Nehriyetü'l-Ġarbiye	نهرييه ايل گاربييه
14	Bûleytât	بويليتات	35	Nurşikiye	نورشكويه
15	Cubbü'l-'Amiyân	كوببولى اميان	36	Pınârî (Lev'iye)	پیناری (لویيه)
16	Dânâcık (Bercek)	داناجيك (برچك)	37	Sâtımur	ساتيمور
17	Dendâniye	دندانيه	38	Sekriyân	سكريان
18	Debuye	دبويه	39	Şahâbeddin	شاهابدين
19	Deyr-i Leymat	دوير ليماط	40	Turunciye	تورنجويه
20	Deyr-i Şâyâ (Ziyâret)	دوير شايه (زيارت)	41	Zeyno (Zeyne)	زينو (زينه)
21	Deyr-i Tûmâ (Cercili)	دوير توما (سرجيلى)	42	Zılkiye	زلكويه

*1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme*

Kuseyr Nahiyesi (Köyler)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Amûd	عما امود	45	Hayno	هينو
2	'Ansu	عنشو	46	Hevliye	هوليه
3	'Ayn-ı Ziyârîn	عين زيارين	47	Kabâcık	كباچق
4	Aklânos	اقلانوس	48	Kabâre	كباره
5	Aşûdiye	اشودييه	49	Kabrânsiye	كبرانسيه
6	Bâbârna	باب بارنا	50	Kal'atü'l-Kuseyr	قلعة كسيرة
7	Bâbâtorun	باب باورون	51	Kanbalit	كانباليت
8	Bakânûn	باكانون	52	Karâkavsiye eş-Şarkiye	قرية كركافسيه الشرقيه
9	Bâksâ	باكسا	53	Karbeyâz	قريه بن
10	Baksânos	باكانوس	54	Kâsmiye	كاسميه
11	Batbûl	باتبول	55	Keçkinit	كچكيني
13	Bekrinî	بكريني	57	Kefer 'Abil	كفر ابل
14	Belendor	بلندور	58	Kefer Hind	كفر هند
15	Berâdin (Beyytin)	برادين	59	Kefer Ta'at	كفر تاعا
12	Batlâ (Kızılca Burc)	باتلا	56	Kırsabellû el-Huzeyn	قرية كيرسابلله الحزين
16	Berbûtye	بربوتيه	60	Kurye	قريه
17	Berfentû (Aniye Kendi)	برفنتو	61	Löksîn	لوكسين
18	Besibe	بسيبه	62	Lûbye	لوبيه
19	Beşmâşe	بشماشه	63	Mağdelatü'l-Meşâyih	مغدهلاته المشايه
20	Beşribe (Ebu Şerbe)	بشريبه	64	Mağdelatü'n-Nasârâ	مغدهلاته النصارا
22	Betyâ	بتيا	66	Merciye	مرسيه
23	Beyre	بيره	67	Mersû	مرسو
24	Beysût	بيسوت	68	Meslihâno	مسلحانو
25	Bimeynâ	بيميناه	69	Mezre'ai Râdof	مزرعه رادوف
26	Birûn	بيرون	70	Mıkabros	مقابروس
21	Betûbe	بتوبه	65	Mülk	ملك
27	Cüdeyde	كودييه	71	Nefs-i Deyrgûş	نفس كوش
28	Cidâliye	جيداليه	72	Nehriyetü's-Şarkiye	نهرييه الشرقيه
29	Cûde	كوده	73	Nimtos	نيمتوس
30	Derye	دريه	74	Nuhiye	نوصيه
31	Deyr-i Bakrakas	دير براكاس	75	Rimmâriye	ريماريه
32	Deyr-i Ebşa'	دير ايشا	76	Salkiyâ	سالقيا
33	Deyr-i Sem'an	دير سمعان	77	Selivâ	سليوا
34	Dîriniye	ديرينه	78	Sofiler (Aslis)	سوفيله اصليه
35	Domât	دومات	79	Sûriye	سوريه
36	Dûveysât	دوويسات	80	Şirâbiye	شيرابيه

Ahmet Gündüz

37	Elbeyre	البيير	81	Tell-i 'Ammâr	تل عمار
38	Fâtukiye	فاتكويه	82	Toprâkhisâr (Bâverda)	طوبلج صهار الحوتق باوندل
39	Feng	فنگ	83	Tulliciye	تولجيه
40	Ferî	فري	84	Zanbak	زانباقي
41	Fılncâr	فانچار	85	Zâviye	زافييه
42	Fûrcîn (Ağcurûn)	فوزجورن / فوجورن	86	Zernebo (Zeryol)	زرنبو بوغۇ زرنبول
43	Harbiyetü'l- Cevâniye el- 'Amudiye	جوبه لپوليه لدا امويه	87	Zerrzûr	زرزور
44	Harbiyetü's- Şimâliye ed- Dergûşiye	جوبه لشماليه ادرگوشيه	88	Zev	زو

Kuseyr Nahiyesi (Mezraalar)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Ab	عاب	53	Heraldân	هرالدان
2	'Abrin	عابرين	54	Hille	هليل
3	'Acilû	عاجيلو	55	Hüseyniye	حسينيه
4	'Aleyled	عاليلا	56	Kabâre	قباره
5	'Aynî Herbez	عينه شراب	57	Kâhî Hamra	كاه حمرا
6	'Aynî Sumâk	عينه سمك	58	Kahtaliye	كاخاليه
7	'Aynü'l-Kassâb (Batbûl)	عينه الكسابة / الباتبول	59	Kala'tı İsmâliyetü'l- Fevkâ	قلعة اسما عليه الفوقا
8	'Aynü's-Safsâfa	عينه السفسافة	60	Kambatâ	كباطا
9	Ağaççı	اچاقچي	61	Kamelzeniye	كاملزنييه
10	Arcâlîş	ارچاليس	62	Karâkâniyü'l-Cebel	قرانجا الجبل
11	Arme	ارمه	63	Karâriye	قاراريه
12	Aspâno	اسبانو	64	Karîsiye	قاريسييه
13	Bâ'rtiye	بارتييه	65	Kârmûnâ	قارمونا
14	Bâ'ivrâ	باغورل	66	Kayâcık (Mağâra- cık)	قايغق زج ديكه قايغقا
15	Bâbiştâ	بابيشتا	67	Kıyğâ	قيغنا
16	Bâbü'l-Mevs	باب الموس	68	Kınâberiyeye	قنابرييه
17	Bâkmesâ	باقمسا	69	Kırsabellû (El- Heva)	قوصيلو العوفى الهوى
18	Bâkûka	باقوكا	70	Kefrâ	كفر
19	Bâmilkâ	باملكا	71	Kocacık	قوصه جقا
20	Beldebîn	بلدبين	72	Kûrkûn	كوركون
21	Belivâ	بلبور	73	Kûrmdâniye	قورمدانييه
22	Berbato	بربطو	74	Lâğûde	لاغوده
23	Berbîn	بربين	75	Lebâre	لباره
24	Berzentâ	برزنتا	76	Lembâ (Lemtâ)	لبا لدموفا لمتا
25	Besâlcik	بسالچك	77	Mağâracık	ماارجاق

**1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme**

26	Besîrîn	بسیرین	78	Meğdâle	معدلة
27	Beykîbet	بئکبئت	79	Mehmed	محمد
28	Bezbaka	بئبکة	80	Melikçünüz eş-Şarki	ملک کؤنؤز
29	Boşşin	بؤشئن	81	Mengûl	منگول
30	Bûblîn	بؤبئین	82	Mererîk	مئررئک
31	Burc-ı Şeytân (Ablakiye)	برؤشئطه معنه ابلاکئیه	83	Merzere	موزره
32	Bünyâniye	بؤنیانه	84	Mezre	موزره
33	Cerici	جریجئ	85	Misyâs	مسیاس
34	Cevâlâdiye	جوالادئیه	86	Mülşkiye	مؤلشکئیه
35	Deyrbe	دئر بئر	87	Nâr-ı Cercis	نار جرسیس
36	Deyri Li'aleb	دئر لئلب	88	Rabsû'l-buyût	رئبئ البؤت
37	Deyri Sema'n (Deyr-i Halebî)	دئر سعمانه نام دئر بئر لئلب	89	Râmâsyanos	رئم اسپانوس
38	Deyri Siyre	دئر سئر	90	Râtanlos	رئلانلوس
39	Deyri Zâğyek	دئر زâğک	91	Sa'lâbiye	ساللابئیه
41	Dûrî	دؤرئ	93	Sudûre	سؤدؤره
40	Düveyr	دؤوئر	92	Sâbuniye	سابونئیه
42	El-Hafiyun	الھافئین	94	Sâkûriye	ساکؤرئیه
43	Es-Sağuye	الساغؤیہ	95	Sisâflos	سیسافلوس
44	Es-Sehimiye	السهئمئیه	96	Şerâdiye (Yâylâhak)	şerâdئیه بالھاق
45	Estahyol	الستھئول	97	Târtûre	تارتؤره
46	Ferîkî	فئرکئ	98	Tayyme	تاییمه
47	Feyrek	فئرک	99	Tell-i Sâyfe	تئل سائفه
48	Hâkimiye	ھاکئمئیه	100	Tuyûrî	تؤیؤرئ
49	Hâlîsiye	ھالئسئیه	101	Zâhiriye	زâھرئیه
50	Hamrâniye	ھامرئنئیه	102	Zevhû	زؤھؤ
51	Hanculûs	ھانکؤلؤس	103	?	ھانکؤلؤس
52	Hâşimiye	ھâşئمئیه			

Şuğur Nahiyesi (Köyler)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Arâ	عارل	29	Kandûne	کاندؤنه
2	'Aynel Bendak	عئینل بئدک	30	Kaykûn	کایکؤن
7	Aştebrâk	اştebrâk	35	Kefer Katâr	کؤنکاتار
3	'Aynel Hecel	عئینل ھجئل	31	Kefrenc	کؤنفرئک
4	Antlâtâ	انتلأتا	32	Ketrinû'l-Müslimin	کؤنرئینؤل مؤسلمئن
5	Armelâ	ارملک	33	Ketrinû'n-Nasârâ	کؤنرئینؤن ناسارâ
6	Astra	اسطئ	34	Kifr-i Debin	کئفرئ دئبن
8	Aştîlâs	اştئلئس	36	Koniye	کؤنیه
9	Atrûn	اترؤن	37	Lefşûn	لئفşؤن
10	Azâr	اؤزر	38	Melend	ملئند
11	Bağârgiz	بâğارئز	39	Men'arfûn	منارفؤن

Ahmet Gündüz

12	Batibât	بیطبات	40	Mezre'a-i 'Uzeyr (Mezre'a-i Armelâ)	مزرى عذرى الحوفى وادى عذرى
13	Bedelmâ	بدرى	41	Mezre'ât	مزرى عات
14	Bederhûn	بدرهون	42	Miyâdûn	ميا دؤن
15	Bekgîlâ	بگنلر	43	Nefs-i Şuğur	نفس
16	Bekseryâ	بگسرىه	44	Pârepâre	پار، پار، پار
17	Bosfîn	بوسفین	45	Râsû'l-'Ali	رأسى لعلی
18	Cânûdiye	جانودییه	46	Şâtûriye	شاتورییه
19	Cerinât	چرنات	47	Şinderiş	شیندریش
22	Engerîk	انگريک	50	Tellâ	تللا
21	Dâdhîn	داده دین	49	Tell-i Keşifhân	تللى كيشفان
23	Fırfıriye	فرفرییه	51	Teyrez fi't-Tahtâ	تيرز، تافتا
20	Çerâgibe	چراغیبه	48	Tuffâh	تافا
25	Harâbü'l-Cevz	هاربى لعلوز	53	Ubeyn (Behil-i Ali)	اوبى بن اهل العوفى بکلى عات
24	Güvençi	گوهنچى	52	Usktabât	اوسکتابا
26	Hempüşkiye	همنوشیه	54	Ya'kubiye	ياعوبییه
27	Hüseyniye	هسینیه	55	Zûf	زوفى
28	İshâkiye	اشاکییه			

Şuğur Nahiyesi (Mezraalar)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Arani (Harâni)	ارانى واران	33	Elkays	الکایس
2	'Aririniye el-Cevâniye	اریرینیه اهل العوبى	34	Fârîsiye	فارسییه
3	'Aririniye-i Seker	اریرینیه سکر	35	Feylûn	فیلون
4	'Arûsiye	اروسیه	36	Ġâniye	غانیه
5	'Ayn-ı 'Asâfir	این اسافیر	37	Hemlin (Halil)	هملى الحوفى حالى
6	'Ayn-ı Abûk	این ابوک	38	Kal'atü'l-İsmail	کالت ال اسمعیلى
7	'Ayn-ı Dâÿâ	این دایا	39	Kârpûz	کارپوز
8	'Ayn-ı Dûleybe	این دویبه	40	Kassâsî	کصاصی
9	'Ayn-ı Dûveyli	این دویلی	41	Kışlâk	کیشلاک
10	'Aynü'l-Veled	این الوعد	42	Kifr-i Bedin	کفر بیدین
11	Abeli Akbers	ابلی اکبرس	43	Kifr-i Cenâb	کفر جناب
12	Arpalû	ارپالو	44	Kifr-i Zebde	کفر زبده
13	Basbûs	باشبوس	45	Körzîl	کورزیل
14	Bediriye	بدریه	46	Künciliye	کونجلییه
15	Begîn	بگین	47	Mağdelâ	مغدرلا
16	Begûm Ğaye	بگوم غایه	48	Menkûsiye	منکوسیه
18	Bekiriye	بکیرییه	49	Messli	مسللی
19	Belûzîn	بیلوزین	50	Mezraa'tü'l-Kürd (Bakratûn)	مزرى اهل الكردى بکراتون
20	Beric	بیرلیک	51	Milletiye	میلیتیه

**1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme**

17	Besîrîn	بسرین	52	Müreyc	میرچ
21	Besît	بسیت	53	Numeyriye	نومیری
22	Burckin	بورچکین	54	Rûm Evlek	روم اولک
23	Bûrnâz	بورناز	55	Sanûber	سناوبر
24	Depedûrûn	دپدورون	56	Summâk	سماق
25	Derbend (Rimâriye)	دربند سوز دالب	57	Şâdırnâ	شالنا
26	Derîbât	دریبات	58	Tevlâk	تولک
27	Deyr-i Serkis	دیر سیرکس	59	Teyrez fi'l-Fevkâ	تیرز فیلفکا
31	Deyrû'l- Cevretü'l-Küberâ	دیر یوردو کبر	60	Tûflis	تولیس
30	Düfeş	دیفش	61	Üstürke	اوستورک
28	Düleybe	دولیب	62	Vâdiyü'l-Hâmam (Mezre'a-i Şeyh Ali)	وادی یوردو حاتم
29	Düveyr	دویر	63	Vartân	ورتان
32	Ekrâk	اکراک			

Cebel-i Akra Nahiyesi (Köyler)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Alemî	عالمی	27	Karâca Ahmed	کاراچا احمد
2	Alâ Fenk	اللا فنک	28	Kârini	کارینی
3	Bâğ Beli	باغ بلی	29	Kemâllu (Kisâcık)	کمالو (کساجیک)
4	Behyûsûn (Boyâlûca)	بهیوسون ای بوک بولج	30	Keseb	کسب
5	Bezke	بیزک	31	Kışlâk	کیشلاک
6	Bilâknos	بیلکانوس	32	Kirekûsî	کیرکوس
7	Cânî	چانی	33	Koz Örân	کوز اولان
8	Çâkçâk	چاکچاک	34	Köpek	کوپک
9	Çândır	چاندر	35	Kûdmân	کودمان
10	Çınârlûca	چینارلوج	36	Kûfiyetü's-Süflâ	کوفیئتوسسافلâ
11	Düstûrû'l-Fevkâ	دوستورویلفکا	37	Lûbâs	لوباس
12	Düz Ağaç	دوز ایاچ	38	Mecid	مجد
13	Et-Taymime (Tûmâmâ)	ات تیمیمه لندون توما	39	Meğur Selek	مغور سلاک
14	Eyerci	ایرچی	40	Mülk	مלק
15	Göl Ovâcık	گول اولجک	41	Miyâdûn	میداون
16	Gözüne	گوزونه	42	Nişrin	نیشرین
17	Hamâm-ı Antâkiye	حامام انطاکیه	43	Sapânluca	سپانلوج
18	Hânsûme	هانسوم	44	Sehliye	سهلییه
19	Haribetü'l-Cevz	حاریبتولجوز	45	Sinânî	سینانی
20	Helâdûz	هلادوز	46	Sögüd Ovâsı	سوغود اولاس

Ahmet Gündüz

21	Helkin	مکھیش	47	Şurmâcık	شورماچیک
22	Herbine-i Restâk	وینہ رستاک	48	Temennûm	تمنوم
23	Heyvâcık	ہیوواجیک	49	Tuzlî	توزلی
24	Hisârcık	حسارجیک	50	Urfâyel	اورفاییل
25	İkiz Oluk	یکیز اولوک	51	Üç Ağızlû	اوچ اگیزلو
26	Kala' Dûrân	کالیور اسر	52	Ürmelâz	اورملاز

Cebel-i Akra Nahiyesi (Mezraalar)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Aynı Semek	ایتم سیمک	47	Karaca Çay	کاراچا چای
2	'İlvâniye	یلوانیہ	48	Kutlubiyye	کوتلوبیہ
3	Ade	ادہ	49	Kaya Pınar	کایا پینار
4	Ağcâ Ören	اچا اؤرنہ	50	Kebidrum	کبیدروم
5	Al'uretü's-Süflâ (Zeytûncuk)	الاورتو سوسفلہ زیتونچوک	51	Kelâvsun (Şimâr)	کلووسون شیمار
6	Alâgöz	اللاگوز	52	Kesirlik	کسیرلیک
7	El-Bornosiye (Alâcalar)	الاورنوسیه ایلکالار	53	Kırk Bercek	کیرک بےک
8	Angerût	انگرون	54	Kızılca Ören	کوزیلچا اؤرنہ
9	Arkûbâş	ارکوباش	55	Kilisacık	کلیساجیک
10	Arnâk (Sûrtme)	ارناک اورتومہ	56	Kindehor	کیندہور
11	Arpalû	ارپالو	57	Koz Pınâr	کوز پینار
12	Ayı Öreni	ای اؤرنی	58	Körkine	کوکینہ
13	Ayıcık Öreni	ایچیک اؤرنی	59	Kûfere	کوفیرہ
14	Bağır Kayâ	باغیر کایا	60	Kuruca Ovacık	کوروچا اولجیک
15	Beliyân?	بیلیان	61	Kuruca Ovâcık (Şerafeddin Ovâcığı)	کوروچا اولجیک (شرف الدین اولجی)
16	Beridî	بریدی	62	Küşne Çukuru	کوشنہ چوکورو
17	Beyrût	بیروت	63	Lezre	لوزرہ
18	Beytü'l-Anâ	بیتولانا	64	Lûbâs (Kara Kütük)	لوباس اماریکون کوتوک
19	Borcûğuz	بورجوغوز	65	Mehârlû	مہارلو
20	Boscâk	بوسچاک	66	Meşhed Beli	میشہد بیل
21	Bulut	بولوت	67	Meymûniye	میمونیہ
22	Celiye	چلیہ	68	Mezre'acık (Simsin)	میزرہچیک سیمسین
23	Cû'riye	چوریہ	69	Numeyriye	نومیریہ
24	Çâğsendî	چاğسندی	70	Örme Depe (Kara Koz)	اورمہ دپہ کارا کوز
25	Çinârcık	چینارجیک	71	Râdesü'l-Cebel	رادسول کبیل
26	Çorâk	چوراک	72	Saruca Kaya	ساروچا کایا
27	Dükkân Tâş	دوککان تاش	73	Sâvye	سایہ
28	Düz Ağaç	دوز اچاق	74	Sayğaire	سایغایرہ
29	Emrûn	امرون	75	Sâyluca	سایلوچا
30	Fenkûnuz	فکونوز	76	Selkin	سکلین

**1526 Tarihli Tahrir Defterine Göre Antakya ve Çevresindeki Türkçe Yer Adları
Hakkında Bir Değerlendirme**

31	Firke	فیرکه	77	Semûnî	سمونى
32	Gebyân	گيبان	78	Sendiyân (Yâylâcık)	سندیان لمدون بایلجک
33	Girâr	گیرار	79	Sin'ur	سینور
34	Gökçe Pınâr	گؤکچہ پینار	80	Sûmâs	سوماس
35	Gözlüce	گؤزلوچہ	81	Şirbin (Hâcî Ömer)	شیربین المدون باوی
36	Gözünâ er-Ruma' (Göze- nek)	گؤزؤنہ ارح المدون گؤزنگ	82	Tekneçik	تکچک
37	Gün Öreni	گؤن اؤرنہ	83	Tekneçik	تکچک
38	Hârîni (Hârûniye)	ہارنہ نام و ہیک نام و ہیک	84	Tirâbınmerâ (Dûrânî)	تیرابینمدون و رانی
39	Hendâkiye	ہندکیہ	85	Tırnâklû	تیرناکلی
40	Herder	ہردر	86	Tûnbâsî	تؤنباسی
41	Heyvâcık	ہیوچک	87	Turgud	تورگود
42	Îmân Ören	ایمان اؤرنہ	88	Ulûcâk	اولوچاک
43	Kal'atı Resnâk	کالعاتی رسناک	89	Ulûcâk	اولوچاک
44	Kâpçu'z	کاپچؤز	90	Üç Çınâr	اؤچ چینار
45	Karaçurun	کاراچؤرن	91	Yâriye	یارہ
46	Kârâ İn (Deyr-i Berî)	کارارہ ہین نام و گؤجؤ ہین	92	Ziyâret	زیارت

Süveyde Nahiyesi (Köyler)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	Bâldırı İnce	بالدیری ائینچہ	7	Kebsiye	کبسیہ
2	Cedidî	چدیہ	8	Muğiryûn	مؤغیرؤن
3	Cerârîye	چرارہ	9	Nefs-i Süveyde	نفس سؤیچہ
4	El-Mışrâkiye	االمشراقیہ	10	Sûrtme	سؤرتمہ
5	Feysâ	فیسا	11	Zeytûniye	زیتؤنیہ
6	Hâcî Habiblü	ہاچہ ہیبلی			

Süveyde Nahiyesi (Mezraalar)					
	Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı		Yer Adı	Osmanlıca Yazılışı
1	'Abiye	آبی بی	28	Hıdır (Huzur)	هیدر نام و کبر حوزور
2	'Amûdîn	عمودین	29	Kayseriye	کایسریه
3	'Asker	اشکار	30	Mağâra	ماغارہ
4	'Ayn-ı Deyr	عین دیر	31	Mağâracık	ماغارلیق
5	'Ayn-ı Dûreybûn	عین دیر بون	32	Mahtubetü'l-Fevkâ	مختوبه لعلوفا
6	Ağca Pınâr	اچ پینار	33	Mahtubetü't-Tahtânî	مختوبه اتقانہ
7	Albâbiye	البا بی	34	Mansûrî	منصور بی
8	Berendî	بر بند	35	Mâs	ماس
9	Berşin	بر شین	36	Mehnâk (Nâknâk)	مناخه الحروف الناقه
10	Betyâs	بتیاس	37	Pancuriye	پانجوریه
11	Beyr	بیر	38	Reyhâniye	ریحانیه
12	Beysûtiye	بیسوتیه	39	Sâbûniye	صابونیه
13	Bûlas	بولاس	40	Sarı Kaya	ساروی قیا
14	Cevherî	چوهره بی	41	Sehâli	سهالی
15	Cevlik	چولیک	42	Sitmâ Pınârı	سیتما پیناری
16	Cüdeyde es-Süflâ	چو ده سافلہ	43	Sûbrin	سوبرین
17	Çâdrîn	چادرین	44	Şem'uniye	شمونیه
18	Dâvudî	داود بی	45	Tercânî	ترجانہ
20	Derecik	دیره کیک	46	Tercâniye	ترجانیه
19	Deyr-i Sema'n	دیر سمان	47	Toprâkiye	توپرکیه
21	Deyrül-'Atşânî	دیر ایشانی	48	Verdâniye	وردانیه
22	Fenk	فنک	49	Yâriye	یاریه
23	Fındıkîye	فندقیه	50	Yoğun Oluk	بندہ لولوفه
24	Gözyek	گوزیک	51	Yüş	یوش
26	Hâcı Hasanlu	حاجی حسنلو	52	Zevbe	زوبه
25	Hebscik	هسبک	53	Zeyrâniye	زیرانیه
27	Herfenk	هرفنک			